

Introducció: Un projecte en curs de consolidació: el *Banc de Dades*

ANNA M. BALAGUER

Fa poc més de tres anys la nostra Societat va iniciar els primers passos per assolir la realització d'una iniciativa que pot arribar a ésser transcendental: la creació d'un arxiu de materials i documentació que designà amb el nom de *Banc de Dades de Monedes Catalanes*.

És un fet ben conegut pels estudiosos de la nostra especialitat que les noves tècniques d'anàlisi històrica exigeixen, cada cop més, poder partir d'una base de material de partença al més àmplia possible. No en tenim prou amb el pes d'un o dos exemplars d'un determinat tipus sinó que precisem d'un ampli recull si volem aplicar estudis de tipus estadístic. No podrem avançar pas amb una o dues estampes d'una mateixa sèrie si pretenem fer un estudi d'encunys que ens pugui apropar a una dada tant important com ho és el volum inicial de l'emissió. Fins i tot les anàlisis de tipus metal·logràfic intenten afermar la seva fiabilitat obtenint dades d'un bon repertori de peces perquè és molt freqüent que un mateix tipus encobreixi diverses emissions amb lleis diferents. I amb aquests exemples no exhaurim pas les possibilitats ja que hi ha encara diversos tipus de tècniques d'estudi com ho poden ésser, per exemple, els estudis d'acord amb la taxonomia numèrica que demanen igualment una àmplia base de material.

Es fa necessari, doncs, tenir un recull al més ampli possible de pesos, d'imatges i de localitzacions d'exemplars per a poder facilitar l'establiment d'aquestes noves vies de recerca.

Les fonts per a aquests tipus d'informació poden ésser molt diverses. D'una banda, comptem amb la biblioteca especialitzada que la Societat Catalana d'Estudis Numismàtics ha anat formant, essencialment amb els intercanvis del nostre anuari *Acta Numismàtica*. És un aspecte important, perquè d'una banda és una

font de materials i de l'altra ens dóna les informacions necessàries per a la referència de les monedes, cosa que permet alleugerir en gran manera les descripcions de les peces. De l'altra, hi ha una enorme quantitat de material aplegat en els arxius dels investigadors de la nostra Societat. Es tracta d'un material recollit en el decurs de tota una vida d'estudi, fent buidats exhaustius de fons de museus, tant del nostre país com de l'exterior, de materials procedents de troballes i de peces existents en col·leccions privades. L'esforç del recull i bona part del cost ja han estat coberts i només caldria sistematitzar tot aquest material per a poder introduir-lo al *Banc de Dades* i fer-lo així consultable per a qualsevol investigador. Cal aclarir que si bé l'objectiu primordial, d'acord amb les directrius pròpies de l'Institut d'Estudis Catalans, és recollir informacions sobre monedes relacionades amb Catalunya, els seus antecedents o la seva projecció exterior, l'arxiu no es clou pas a qualsevol altre tipus de materials que puguin semblar potencialment importants de cara a l'estudi numismàtic.

Un cop formalitzat l'arxiu s'obren, encara, altres possibilitats. Una és la dels catàlegs de venda, que algunes institucions públiques com, per exemple el Fitzwilliam Museum de Cambridge, ja fa anys que es dediquen a recollir sistemàticament. No cal dir que aquest material fungible conté una gran quantitat d'informació. També és possible de completar-la i millorar-la prenent dades complementàries de les peces abans de la dispersió dels fons.

Per tal de tirar endavant el projecte va caldre, en primer lloc, establir una sistemàtica en el recull de la informació, determinar una fitxa tipus i adaptar la presentació i l'aplegada de les dades a fi de facilitar-ne al màxim un ulterior tractament informàtic. Tota la normativa establerta calia que fos igualment útil per a tota mena de materials numismàtics: monedes de curs general o privades, de totes les èpoques, medalles, etc. Aquesta normativa resta oberta a les correccions ulteriors que l'aplegament de nous materials facin necessàries.

L'objectiu final del *Banc* és poder oferir un aplegament de materials de base als estudiosos de la moneda. Cal deixar clar, doncs, que no és un arxiu obert a tothom, sinó només als investigadors i que sota aquesta condició els donants d'informació s'han avingut a cedir-la. És ben lògic que el resultat del treball de recull de tota una vida no es vulgui cedir sense més ni més a una editorial que vulgui simplement fer-hi negoci, posem per cas, però sí a un estudiós que necessita materials per sistematitzar una determinada sèrie.

Les característiques del *Banc de Dades* exigeixen, doncs, una persona al seu front que sigui prou competent en l'especialitat per poder realitzar amb criteri el recull de la informació i que pugui donar l'accés al material acumulat.

La iniciativa compta, doncs, amb unes bases per tirar endavant, si bé no s'ha pogut assegurar encara ni la continuïtat en el recull, ni la permanència d'uns espais de consulta. Per a assolir-ho caldria una dotació més consistent i el pas del *Banc de Dades* a programa de recerca. Aquests són, ara per ara, els principals es-

culls que impedeixen assegurar-ne la consolidació i la viabilitat futures. Comp-tem, és cert, amb una excel·lent acollida a la iniciativa per part de totes les parts implicades a l'Institut d'Estudis Catalans i per tant podem esperar la resolució d'aquestes dificultats en un futur no gaire llunyà.